

Redacțiunea, Administrațiunea și
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Scrierile notificate nu se pri-
mesch. Manuscrisurile se re-
trimite.
Birourile de abonațiuni:
Brașov, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primese în Viena
Budolf Mosse, Housenstein & Engel
(Otto Müss), Hermann Schölk, Alois
Bernl, M. Dubes, A. Oppel, J. Dan-
berger, Anton Meier, Eckstein Bernat;
in Frankfurt: G. J. Dorn; in Ham-
burg: A. Steiner.
Prețul inserațiilor: o serie
garzonă pe o colonă 5 cr.
și 80 cr. timbru pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tariful și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
serie 10 cr. v. a. sau 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LII.

„Gazeta” este în fiecare zi.
Abonamente pentru Austria-Ungarie:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiunea, piața mare
Nr. 22, stăgărilor: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atâtă abonamentele câtă și
inserațiile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 263.

Brașov, Sâmbătă 25 Noemvre (7 Decemvrie)

1889.

Brașov, 24 Noemvre v.

Voiam să continuăm astăzi
șirul observărilor noastre privi-
tore la acțiunea izolată a episco-
pilor în chestiuni de interes mare
bisericesc și școlar, când etă că
o foiță ungușcă din Clușiu, aceeași
care a anunțat înainte cu șese
săptemâni modul de rezolvare al
afacerii Berinde, vine și publică
în fruntea sa triumful terorismului
celor dela putere asupra ordina-
riatului din Gherla, fătul acți-
unii fricose, la care a fost împins,
în izolarea sa, Prea S. Sa Episco-
pului Gherlei: cea mai nouă cir-
culară, adresată clerului său die-
cesan.

Acastă circulară episcopescă,
ce-o publicăm și noi la altă loc
în traducere, ne spune totul și
confirmă pe deplin părerile noastre.

Dela început până la sfârșit,
circulara P. S. Sale nu cuprinde
nimic, ce nu era cunoscut și
celui din urmă cleric din diecesa
sa, că adevă nu este permis a se
face politică între zidurile biserice
și în exercitarea oficiului pastoral.

N'am înțeleg dăr nicidecum,
de ce P. S. S. Episcopul Szabo
a mai aflat de lipsă a spune cle-
rului său lucruri atât de bine
cunoscute, după ce însuși mărtu-
risesce, că atitudinea acestui cleru
toddéuna a fost leală și corectă,
dēcă nu ne ne-ar lămuri în pri-
vința acésta câteva cuvinte, ce le
aduce ca motiv al acestui pas
al său.

Dice adevă Episcopul, că a
aflat de bine a scrie circulara
memorată, în urma unui casu
regretabil întâmplat în diecesa sa.

Unu singuru casu! Cine nu
vede că acestu casu, de ar fi fost
or și cât de gravu, nu era nici-
decum de ajuns spre a motiva
o admoniare a întregii preoțim,
care după însăși declararea epis-
copului a avut în toddéuna o
purtare esemplară. Nu era de
ajuns a o motiva mai alesu dēcă
avem în vedere, că o asemenea

admoniare, fiă cât de părintescă,
involvă în sine mai multu seu
mai puținu unu felu de bănuire
și neîncredere.

Din cuprinsul circularii se
vede însă, că Episcopul însuși n'a
voit să vatem preoțimea sa, bă-
nuindu-o de-o purtare rea și neco-
rectă. De ce dăr a scrisu totuși
acastă circulară?

Ce scopu a putut avé Episco-
pului adresându dojenii întregii
preoțim pentru unu singuru „casu
regretabilu”? Câte casuri regre-
tabile de abatere nu se întâmplă
într'o diecesă și ce ar fi dēcă pen-
tru fiă-care s'ar adresa câte o cir-
culară către întreaga preoțime?

Casulu regretabilu din vorbă
l'a rezolvat Episcopul, precum
scim, prin suspendarea dela ofi-
ciulu de protopopu a părintelui
Berinde. Dēcă dăr în adevăr a
greșit părintele Berinde și pe-
dépă ce i s'a datu a fost meri-
tată, ce lipsă a mai avut Prea
Sântia Sa de a se adresa către
preoțime?

Circulara memorată nu pôte
avé dăr altu scopu, decâtu seu să
justifice procederea Episcopului,
despre care acesta însuși este con-
vinsu, că nu este dreptă, seu să
se folosescă de „singurul casu”,
spre a face presiune asupra cleru-
lui întregu într'unu înțeles și în-
tr'o direcțiune, care nu emană
din propria convingere a Prea
Sântiei Sale, ci din voința și ten-
dința altora, cari l'au pus la cale.

Parcă vedem, cum s'au pre-
sentat unu după altu omenii
guvernului la Episcopul Szabo,
stăruind ca să curme preținsele
„agitațiuni” ale părintelui Berinde
și soți, cari nu se mai potu to-
lera, și conjurându-l, ca să-și do-
vedescă lealitatea sa către gu-
vern, dând unu esemplu, ca să
nu se mai repeteze asemeni ca-
surii!

Este învederat, că Episcopul
Szabo, simțindu-se pré slabu în
izolarea sa, a cădutu victimă tero-

rismului și presiunilor celor dela
putere, cari suspiționază și calum-
niază mereu preoțimea noastră,
dăr nu pentru că ar face politică
în biserică, ci pentru că ține cu
credință la limbași naționalitatea
sa și nu se sfiesce, precum do-
vedesce casulu Berinde, a-o ma-
nifesta pe față.

Dēcă Berinde a greșit în ade-
văr rugându-se în biserică pentru
unu colegu al său, despre a căruia
nevinovăția eram cu toții con-
vinși și asupra căruia tribunalulu
încă nu pronunțase sentința, de ce
nu se arată în circulară clar și
limpede păcătulu său? De ce se
vorbesce numai în generalu fă-
cându pe cleru să presupună fapte,
cari nu s'au săvârșit niciodată?

Cuprinsul circularii însăși con-
ține cea mai nimicitoare condam-
nare a ei. Dēcă Episcopul Gher-
lei n'ar fi făcutu numai tréba altora,
ci ar fi avut în adevăr în vedere
veđa și liniștea biserice, trebuia
înainte de a întreprinde pasulu în
afacerea Berinde să se sfătuescă cu
Metropolitulu și cu ceilalți ar-
chiere și cu toți fruntașii diecesei
sale și atunci, suntem siguri, ar
fi sciutu să dea șovinistilor dela
putere răspunsulu convenit, ér bi-
serica ar fi fost scutită de-o tristă
și dureroasă afacere, care numai
spre binele ei nu pôte fi.

Colonii naționale fidele ideii de stat.

I.

Se scie, că de când cu zemis-
lirea Kulturegyletului, mamelucii
trecu din fericire în tericire, din
inferbințelă în inferbințelă, căci
fiascurile, deși nu le prea mărtu-
risescu, dăr le cunoscu și deplânge
tótă lumea. Ne aducem cu toții
aminte, cu ce furtare și osanale
s'au apucat șovinistii și au a-
măgitu pe bieții Ciangăi din Bu-
covina să-și ruineze averea lor
și să-și părăsescă vétra părintescă,
ca să vină în bălțile Panciovei,
spre înmulțirea și preamărirea

numelui lui Arpad, și spre a se
inchina la idolulu șovinismului,
unde se péra de fôme și de mias-
mele bălților mai toți, ér cei ră-
mași să se întorcă cu băta de cer-
șit în maștera lor patriă!

Nimicu însă n'a făcutu atăta
„sfără n țeră”, n'a datu locu la
atâtea tãmbălăuri inferbentate, ca
donațiunea făcută de contele
Kun-Kocsárd, care amăritu, că
nu-și putu feri némulu și numele
lui de calicire prin instituirea unui
fideicomis, își lăsă averea sa, de
circa 200,000 fl., Kulturegyletului,
în scopu ca să așede pe moșiile lui
colonii de Sécui, ca susținătoare a
ideii de stat. Faptulu în sine, ca
celu cu dare de mână să ajute pe cel
insuferință și nevoiaș, este bunu, îl
aprobă ori-și-cine, ér pe de altă parte
o avere de 200,000 fl. nu e așa de
mare și de însemnată, ca să alar-
mez lumea cu ea. Cu tôte ace-
tea vedurăm în diarele patriotice-
patentate și de și desfășurându-se
planurile, cari de cari mai fantas-
tice: aci că Românii și Sașii în
urma patrioticesei fapte a gro-
fului Kun voru dispăré din Ar-
dealu, aci că toți tăietorii de
lemn și toți visitii din Bucuresci
și România, tôte slugile din Bul-
garia și tôte zinele din harem-
urile și lupanarele Turciei, Alexan-
driei, Calcutei, de proveniență pa-
triotico-ardelenescă, se vor întorce
cu mare alaiu acasă în Ardél, ca
să fiă aședați pe moșiile nobilu-
lui conte spre a produce fii de ai
„națiunei” și supuși fideli ai ideii
de stat maghiar, că sërăcia și
calicia în urma otrăndei lui Kun
va dispăré dela ușile Sécuiilor
etc. etc. În curându gazetele ne
vorbiră și istorisiră de comisiunile
și subcomisiunile alese ad hoc, de
planulu și numărulu coloniștilor,
de pământulu, vitele, darurile, ce
le va primi fiăcare, de viitorea
bunăstare și înflorire a vagabun-
dilor și cerșitorilor de ađi etc.

Pe neașteptate însă osanalele
luară unu altu tonu, ceva mai do-

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Maximele și reflecșiunile lui de la Rochefoucauld

în românesce de L. G. Baștin.
(Urmare).

Dorința de a păre abili, ne împie-
decă adesea a ajunge abili.

—x—

Virtutea n'ar merge așa departe,
dēcă nu o-ar însoți vanitatea.

—x—

Care crede, că află în sine atăt, ca
să se pótă dispensa de toți ceilalți, se
înșelă fôrte; mai multu se înșelă acela,
care se crede nedispensabilu.

—x—

Omenii, cari își ascund defectele
înaintea altora și a lor, nu sunt de
onore, sunt însă aceia omeni de onore,
cari și-le cunoscu bine și le recunoscu.

—x—

Acela este omulu adevăratu lealu,
care nu voiesce a fi în nimic perfectu.

—x—

Reserva femeilor este unu lustru și
o podobă a frumșeii lor. Purtarea
loru corectă este adesea respectu pentru
buna lor reputațiune și iubirea de linisce.

—x—

Aceea însemneză a fi unu bărbat
adevăratu lealu, când te espui privirilor
omenilor leali.

—x—

Imbecilitatea ne însoțesce în tôte
perioadele vieții. Dēcă cine-va pare în-
țeleptu, apoi este, că imbecilitățile sale
corespund etății și averei sale.

—x—

Sunt omeni imbecili, cari sciu că
sunt și cari se pricepu a exploata în
modu abil acastă reputațiune a lor.

—x—

Celu ce nu comite nici o prostia, nu
este așa înțeleptu, precum se ține.

—x—

Cu etatea devenim mai neînțelegé-
tori și mai înțelegători.

—x—

Sunt omeni, cari se asemănă cu

cântecele de stradă: fiă-care le cântă
cât-va timp, ori cât de anoste și urite
ar fi.

—x—

Cei mai mulți judecă pe omeni după
zelulu, cu care se îmbulzesc alți în ju-
rulu lor, seu după averea lor.

—x—

Setea de renume, frica de rușine,
aspirarea la roluri mai înalte, dorulu de
o vieță plăcută și comoda, pofta de a
dejosi pe alți: acestea sunt adesea is-
vórele acelu eroismu, care între omeni
are unu nume așa de mare.

—x—

Bravură perfectă și lașitate perfectă
sunt doue extreme, la care rar ajun-
gem. Distanța între amândou este
fôrte mare și cuprinde tôte celelalte
specii de curagiu, cari între sine nu sunt
mai puțin diferite ca fisionomiile și
temperamentele. Sunt omeni, cari la
începutulu luptei caută pericolulu și în
decursulu ei apoi slăbesc și se des-
gustă. Sunt alți, cari se mulțămescu

a fi satisfăcutu onorei comune și puțin
facu preste acastă margine; alți, cari
nu-și pot stăpâni în mod egalu frica,
alți, cari nu se lasă a fi cuprinși de
spaima generală; alți, cari se bagă în
luptă pentru că nu au curagiu a sta la
postulu lor; alți, cari prin pericole
mici câștigă curagiu și se dedau și la
pericole mai mari; alți în fine, cari nu
se tem de lovitură, dăr de pușcătură,
seu se tem de pușcătură și nu de lovi-
tură. Tôte aceste specialități de curaj
se întălesc în acelu punctu, ca noptea,
care măresce frica și care copere fapte
mari și mici, le oferu libertatea a se
cruța. Mai generalu este încă unu altu
motiv de a se cruța: nimenea n'ar
face ceea ce face, dēcă ar fi sigur, că
scapă. Așa este clar, că frica de morțe
deține încâtva bravurei.

—x—

Adevărată bravură constă în aceea,
a face fără martori ceea ce am fi în
stare a face înaintea ochiloru lumei în-
tregi.
(Va urma.)

molu, mai rece — și spunându-se verde, că totu nu merge să colonizeze acolo pe cei săraci de totu, ci ar fi mai bine să așeze acolo Sécui cu ceva dare de mână, cari au moșiă și vite în Haromsechiu séu Ciucù, să-i facă să le vëndă și să vină să cumpere și totu să amortis ze la moșiile lui Kun — ér sārăntocii s'e taie mai departe lemnele în Bucuresci și frumosele să decoreze mai departe haremurile și speluncele din Orientù, ducëndu vestea de bunăstarea și tericirea Ardélului făcută de Tisza.

Nu trecu multu după aceea și patrioții patentatți ne surprinseră cu scirea, că din colonizarea Sécuilor pe moșiile contelui Kun nu s'a alesu nimicù, dér s'a trimisù o deputațiune la contele, care să-lu rōge să revie asupra testamentului și să-i schimbe destinațiunea — din avere, în locu de colonii, să le dea voiă să facă o școlă de agricultură. Va să dică dicala latină *parturiant montes, nascitur ridiculus mus*, séu pe, culturgyletesce vorbindu, din tãmbãlau se nasce fiasco. Deși noi suntemu dedatți și obicinuți cu fiascurile de totu felulù ale culturgyletistilor, de acesta nu ne pregledeste locu mirarea, încatù fără mustrare de consciință ilu putemu trece la catastichulù celorlalte, totuși idea coloniilor, susù citată, de nobilulù conte, merită atențiunea nōstră. De aceea ilu rugãmu să ne dea voiă a sta puținu de vorbă cu D-sa.

Amu dīsù mai susù, că intențiunea sa de a ajutora pe celù nevoiasù este bună, încatù 'lu pōte aproba și-lu aprobă orì și cine Numai catù decă voiă să facă o faptă umanitară și în adevēr caritabilă, era datorù să ținã sēmă și să caute a vindeca rēulù din jurulù „Măriei sale“, să lecuiescă mai intăiu nevoile aceloră, cari și-au consumatù forțele și tineretea lorù la adunarea și susținerea averei D-sale, să recompenseze serviciile aduse, ér din ce prisosia putea să facă și pentru streinù, căci suntù mijloce și căi destule pentru acēsta.

Dér cine a mai vëndutù faptă caritabilă și scopù filantropicù cu tendința de-a provoca ură, zicania și indereți între locuitori! Acēsta se vede a fi fostù ținta Măriei sale, dér se ne dea voiă să-i spunemù, că în creerulù nostru, în mintea nōstră, pōte māriginatù, nu întrã concepțiunea de astfelù de fapte filantropice séu umanitare. Noi scimù, că biuele, frumosulù, caritatea, suntù ce suntù numai atuncì, când ele se facù pentru sine, și fãrã alte scopuri și mai puținu cu tendințe subversive de-a submina, ruina și prãpãdi pe alții, și cu deosebire pe deapropēle, care ția adusù mari și nenumērate servicii.

Fiind-cã pentru a face bine și-a alesù tocmai forma de-a face colonii nouē în țera Ardélului, pentru lãmurirea Măriei sale credù, că nu este de prisosù de a cerceta colonisãri și sōrțea coloniștilorù din Ardélù din timpia anteriori, din care se va putē deduce cu siguranță rezultatulù finalù al încercãrii sale—și se va putē vedē decã tocmai ea este forma cea mai sigură și mai nemeritã! (Va urma).

DIN AFARĂ.

Astro-Ungaria și cestiunea bulgară.

În numărul de Mercuri alù „Gazetei“ amu luatù notiță despre nisce articuli apãruți în diarulù „Hamburger Nachrichten“, în cari se dicea, că principele

Bismarck ar fi declaratù pe față, că elù recunōce deosebitele drepturi, ce le are Rusia în cestiunea bulgară, și că e gata a și apēra vederile sale chiar și pe cale diplomatică, îndatã ce-o va pretinde acēsta Rusia. Contrarù scirei acesteia, corespondentulù din Constantinopolù alù diarulù „Kölnische Zeitung“ desminte în modulù celù mai hotãritù pãrerea, că rezultatulù întrevederii dela *Friedrichsruhe* a principelui Bismarck contea la Austro-Ungarie ar fi fostù abdicarea totală a Austro-Ungariei de planurile sale față cu Bulgaria. „Pōrta“, dice corespondentulù numitului diarù, „scie fōrte bine, că unu programù austro-ungarù privitorù la Bulgaria n'a esistatù nici-odatã. Decã în Friedrichsruhe, după cum e probabilù, s'a vorbitù cevaș despre situațiã Bulgariei, sigurù că nu s'a accentuatù ce ar fi de făcutù în interesulù Bulgariei, ci că ce posițiã se ia aceste douē puteri față cu desvoltarea referințelorù bulgare, decã aceste ar veni înainte sub conducerea înțelptã a guvernului actualù.“

Pressa sērbescă și noulù guvernù românù.

Pressa sērbescă privesce cu ochi rēi schimbãrile mai nouē în guvernulù din România. „Coresp. Balc.“, despre care se dice, că stã în relațiuni intime cu guvernulù din Belgradù, în dīlele aceste a combătutù energicù prin cãți-va articuli noulù guvernù românù. Articuli „Coresp. Balcanic“ erau așa de înțelpti, se dice, că a fostù silitù să și-i retragã. „Odjek“ încã scrie nu prea mægulitorù pentru noulù guvernù românù, ér „*Novodni Dnevnik*“, diarulù partidei liberale, numesce pe regele Carolù „contrar alt Romãnilorù și pericolosù pentru politica naționalã“. Numitulù diarù mai dice, că România nu va putē face politicã adevēratù naționalã câtã vreme regele va fi unul de nemù străinù, și-si încheiã articolulù esclãmãndù: „Acuși, decã Romãni vorù cunōce-o acēsta, se va vedē, decã cea mai nouã învingere a lui Bismarck este de caracterù statornicù!“

Discursulù lui Gladstone.

Conducētorulù partidei opozițiionale englese a ținutù unù interesantù discursù politicù la o adunare în Manchester, prin care a făcutù alusiune la repãșirea ministeriului din 1880. Acēstù ministeriù n'a cãștigatù nici decãtù simpatiiile puterilorù din afarã, fiindcã a suferitù tōte presiunile. La totù casulù partida opoziționalã trebe să fiã rãbdãtore față cu guvernulù. Totù de acēstù principiu este condusã și opozițiã de față de trei ani încōce. E regretabilù însē, că Salisbury a luatù și portofoliulù ministriului președinte și altù ministriului de interne. Pentru partida liberalã a sositù timpulù, ca în afacerile lēstere să arate totù atãta înțelpciune ca în anii 1876—1880. Intimplãrile din Creta au nãscutù mari nemulțumiri; în Armenia s'au întemplatù astfelù de lucruri, la cari trebe negreșitù să atragemù luarea aminte a poporului englesù. Gladstone sperēzã, că guvernulù nu va neteđi lucrulù, când este vorba de avere, viēță și onōre, și că nu se va lãsa să fiã amētitù de apologii.

Inarmãri italiene.

Guvernulù italianù a prezentatù Camerai o cerere de credite, care se urcă la cifra de 33 milioane menite pentru fabricarea pulberii fãrã fumù pentru pușca de infanteriã, pentru apērarea Statului în sensulù legii dela 2 Iulie 1885, pentru cumpãrãri de cãrbuni și de muniții de tipulù celù nou pentru marinã. Tōte aceste proiecte suntù trimise comisiunei bugetare.

Evenimentele din Brasilia.

D. Hubbard a interogatù pe guvernulù francesù la Camera asupra evenimentelorù din Brasilia. Ministriulù Spüller a rēspunsù, că comunicațiile primite dela agenții francesi arãtã, că ordinea nu s'a turburãt și că guvernulù a promisù, că se vorù ocroti tōte interesele și se vorù indeplini tōte îndatoririle statului. O putere de faptù este instalatã

la Rio-de Janeiro; ea s'a pusù în relațiuni cu reprezentantulù Francei, care a primitù ordinulù de a continua bunele relațiuni, ce le întreținea cu guvernulù imperialù. Acēstù faptù a fostù primitù cu o mare satisfacțiã de cãtrã guvernulù brasilianù. Dér nici o notificare oficialã nu s'a făcutù de nici o parte, deōre-ce noulù guvernù așteptã fãrã indoialã intrunirea congresului pentru a face să se notifice intēmplatelor state evenimentele întēplate.

Aniversarea însurecțiunei polone.

Din incidentulù aniversãrii însurecțiunei polone din 1863, „Tribuna“ din Roma publicã unù articulu simpatieù pentru Poloni, în care se amintesce cu recunōcință între altele și activitatea actualului ministri președinte italianù Crispi, care a fostù atuncì membru alù comitetului italianù pentru rãniții poloni. Articulu e caracteristicù pentru raporturile ce esistã între Rusia și între Italia ca membrã a alianței triple.

SCRIRILE DILEI.

Piedeci în comunicațiã. Dreptù completare a scirei publicate sub titlulù acesta în numărulù de ieri alù „Gazetei“, mai adagemù, că după cum spunù telegramele din Viena, acolo a cãdutù zãpadã așa de multã, încatù comunicațiã pe strade este împedecã aprōpe cu totul. Mai în predele orașului zãpada se ridicã ca nisce munți spre cerù. Cei cari s'au însãrcinatù cu delãturarea zãpedii n'au fostù în stare să capete lucrãtorii destui, așa că au fostù siliți să colinde birturile și mahalalele ca să scōtã muncitorii la lucru; 3,000 de brațe au fostù puse în lucrare și cu tōte astea abia puteau să rēsbescã cu munca. În unele suburbii lucrurile stau fōrte rēu. În stradele, pe unde zãpada n'a ajunsù să fiã curățitã, comunicațiã e absolutù imposibilã. Pe la porțile caselorù, zãpada formēzã adevērate baricade; omēni nu potù eși decãtù făcēndu-si gauri mari prin muniții de zãpadã. Întrē Grãtù și Viena lungi șiruri de vagonē stau nãmōlite în zãpadã; pe vagonēle unii astfelù de trenù nãmōlitù suntù încãrcate mai multù de 10,000 litre de lapte, ce erau destinate pentru orașulù Viena. Tramvaiulù încã e îngropatù sub zãpadã, la care în 3 Decemvre lucrau pentru ca s'o curețe nu mai puținu de 900 muncitorii. Dér înzãdarù.—În nōptea de 3 Decemvre trenulù mixtù nr. 618, care a plecatù din Zellenndorf, s'a confundatù în zãpadã între stațiunile Laa și Neusiedl. Abia a pututù fi scosù din zãpadã, după ce s'a mai adusù încã o locomotivã. Cãlătorilorù nu li-s'a întēplatù nimicù.

O monografiã a comitatului Bistrița-Nãsēdù, pentru usulù școlerorù poporale, s'a lucratù, la îndemnulù inspectorului ung. de școle, de învēțatorulù ungarù Gábor Mihaly din Bistrița, și reuniunea învēțatorilorù unguri din acēlù comitatù a premiat-o cu 200 franci. De bună sēmã că e o lucrare scrisã în spiritù „patrioticù culturgyletistù“ și deci ar trebui puțintelù rēșfoitã și chiar scãrmãnatã, căci de sigurù numai favorabilã grãnicerilorù romãni nu pōte fi acēstã lucrare.

Fabricã nouã de celulosã în stilù mare are intențiunea să construescã firma vienezã „Schöllner et Co.“ în valea Arieșului, eventualù în Turda. Representantulù numitei firme se aflã în Clușiu.

Stipendiu pentru o cãlătoriã d'a face studii în streinãtate. Camera comercialã și industrialã din Brașovù aduce la cunōsciunța cercurilorù interesate, că ministriulù ung. de comerțù are intențiunea să promoveze și din parte'i țelulù de a și putē cãștiga tinerii comercianți și industriaștrãduitori esperiențe prin cãlătoriã în streinãtate și a și desvolta și mai multù destoiniciã lorù, spre a-le folosi apoi în interesulù industriei și comerțului indigenù. În scopulù acesta

ministriulù a invitatù camera de comerțù și industriã din Brașovù să numescã ministriulù în fiecare anù, și adecã alternativù, câte unù tinerù cultù comerciantù ori industriașù, care să capete stipendiu de 300 fl. pentru cãlătoriã. Celù dintăiu stipendiu se dã în 1890. Camera comercialã și industrialã începe cu unù comerciantù și de aceea invitã pe tinerii comercianți să și trimētã la camerã petițiile pãnã la 31 Decemvre 1889 la 2 ore d. a provēdute cu timbru de 50 cr. Tinerii să fiã de pe teritorulù camerei (comit. Brașovù, Trei-scaune, Ciucù, Odērheiu, Tērnava-mare, Sibiu și Fãgãrașù.) În petițiã să arate: numele, locuința, raporturile familiare, specialitatea alēsã de petentù și planulù de cãlătoriã, apoi cunōsciunța de limbã, și să alãture atestatulù de botezù, atestate despre ocupațiunea de pãnã acum și despre studiile absolvate, precum și unù atestatù de moralitate din partea autoritãții politice.

Bela de gurã și de unghii a încetatù în Preșmerù. O comisiune a plecatù acolo, ca să libereze comuna de sub oprire.

Difterita s'a ivitù în modù epidemicù în Ciuc-Sepviz.

A treia seratã musicalã (Kammermusik) a dusã de d. mulicù R. Lasse, n. la 5 ore după amēđi în Sala Hotelului Nr. 1. cu concursulù d. sōrei Leontine Neugeboren (piano) și a domnilorù Traianù Mureșianu (baritonù), Concert-meist. M. Krause (violinã), W. Königs (violinã), F. Klink (violã), A. Bergelt (violoncelù), R. Lassel (clavirù) ca și unù micù corù de dame. Programulù este urmãtorulù: 1. a) W. B. Haynes Preludiu op. 6. b) R. Schumann, Andante și Variat. op. 46 pentru 2 Klavirre cu 4 mãn. 2. Douē cãntece pentru baritonù cu acompaniãre de pianù: a) C. Löwe, „Der Nöck“ tradițiune noricã de Kopisch; b) A. Iensen „Am Ufer des Flusses, des Manzanares, textulù de E. Geibel. 3. R. Volkmann, quartett pentru 2 violine, violã și violoncel op. 35 *E-moll*: a) Allegro comodo b) Scherzo (Presto) c) Andantino d) Finale (Allegretto vivace). 4. I. Rheinberger, „Maitag“ unù intermezzo liricù pentru corù de dame, terțetù cu acompaniãre de piano (textulù de F. v. Hoffnaas) în cinci cãntãri: a) Fruch Morgens b) Balade c) Mittagsruhe d) Reimspiel e) Heimfahrt. 5. Cãntece pentru baritonù: W. Kreibig a) Das Königskind b) Blau Äugelein cu acompaniãre de pianù și violoncelã c) P. Posti „Vorrei morire“ (textulù de L. M. Cognetti) cu acompaniãre de pianù.

Postù de magistru poștalù e de ocupatù în Sebeșulù sãsescù. Petițiile se adresēzã la direcțiã poștalã din Sibiu, unde se potù vedē și condițiunile.

Urmãrile beției. Dilerulù Ludovicù Kovacs din Ciuc-Cãrțfalēu, îmbãtãndu-se, cãdù într'unù pãrau micù și fù gãsitù a doua đì mortù. În urmã'i au rēmasù în miseriã nevastã-sa cu 8 copii minorenti.

Furtù. Servitōrea Nagy Terka din N. Baczon a luatù din buzunarulù stãpãnului ei, Rudolf Bernhardt lãcãtușù în locù, o cheiã, și a deșchisù o cassetã, din care a furatù o baucnotã de 100 fl. Surprinsã asupra faptului, i s'au luatù banii, dér hōțã, pãnã să fiã datù polițistù însã a prins-o în nōptea urmãtore.

Pentru prinderea ucigașilorù Mihaly Istok și Andras Sofron, cari au luatù parte la omōrirea vistiului poștei din Seps-Sãu-Georgiu și la jãfuirea ei, s'au pusù de ministriul ung. de comerțù două premii de câte 50 fl.

Inecatù. Mãestriulù constructorù Anton Longo se duse în dīlele trecute din

Chileni acasă. Fiind negură, se vede că s'a abătută din calea cea adevărată și a căzut în Oltu, unde i-s'a găsit cadavrul.

**

Sinucidere. O țerancă din Hălhi, care suferia de ficat, și-a tăiat gâtul cu un cuțit de bucătărie până la colona vertebrală (închietura gâtului), murind imediat.

O circulară a episcopului Szabo.

„Magyarság“ din Clușiu ne surprinde cu publicarea celei mai nouă circulare a P. S. Sale episcopului Gherlei *Iónu Szabo*, îndreptată către clerul dieceșii sale, din incidentul suspendării din oficiu protopopesc al părintelui Berinde. *Êta-o* :

Nr. 8269—1889

A 35-a circulară către clerul dieceșii.

Deși tărâmul de activitate al bisericii se deosebește de al statului, totuși chemarea ambelor este: a se îngriji în înțelegere de binele cetățenilor; biserica anume de cel spiritual, statul de cel material. Din raportul bisericii față de statul, din morala creștină, ba chiar și din chemarea preotului, ca părinte sufletesc, urmăz de sine, că preotul trebuie să esceleze și să premeregă cu exemplu bun mai ales în ce privește virtuțile cetățenești. Preoțimea acestei dieceșii totdeauna a stat în privința acasta la nivelul cuvenit și precum ea prin cuvinte și fapte, așa și credincioșii ei au manifestat totdeauna credință neînfrântă către tron, supunere și ascultare față de legile patriei, pe care o iubesc sincer.

Nu ne îndoiim, că onorata preoțime, în conștiința chemării sale și credincioșii învățăturilor bisericii, va observa și în viitor această atitudine; — *dér în urma unei întâmplări regretabile* — pentru ca numele bun al onoratei preoțimi să nu sufere nici o știrbire; pentru ca să nu mai vină înainte astfel de cazuri, cari ar fi dăunose pentru acest bun renume al ei și cari într-un anumit mod ar pute știrbi interesele bisericii noastre: aflăm de bine a v avertiza părintesc și serios, ca avându totdeauna în vedere înalta chemare preoțescă, să bageți bine de seamă, ca nici odată și în nici un fel de împrejurări să nu amestecați lucruri politice neîntelese între cele de natură pastorală, și prin urmare să opriți strict a aduce înaintea în biserică afaceri, cari într-un anumit mod s'au putut fi calificate ca demonstrații sau agitații contrare politice patriei.

Din ședința Consistorului episcopesc al dieceșii Gherlei, ținută în 23 Noemvre 1889.

Iónu Szabo m. p.

episcopul gr. cat. al dieceșii Gherlei.

Correspondența „Gaz. Trans.“

De lângă M.-Ludoșu, Noemvre 1889.

On. D-le Redactor! Despre decurgerea sinodului protopopesc al tractului M.-Ludoșu, ținut la 5 Noemvre a. c. în M.-Ludoșu, sub presiunea P. O. D-nu protopop tractual Nicolau Solomonu, am onore a Vă raporta următoarele:

La orele 10 a. m., adunată fiind preoțimea tractuală, președintele, prin o cuvântare aleasă și bine potrivită, arată scopul ținerei acestui sinod, care era clasificarea parohielor tractuali și pe baza acestei clasificări stabilirea sumelor anuale, cu cari au să contribuie preoții pentru fondul preoților deficienți, preoteselor văduve și orfanilor de preoți, întemeiat de Escelența Sa Metropolitană dela Blășiu. După ce în termeni călduroși dete expresiune recunoștinței sincere, datorită Escelenței Sale pentru distinsa bunăvoință și adevărata îngrijire părintescă, ce și de și o manifestă față de clerul și poporul credincios prin atâtea nobile și gloriose fapte, președintele apelă la conștiința preoților de față, rugându-i ca fiă-care să arate venitele parohiei sale, pentru ca pe baza acestora să se potta stabili clasificarea. Prin acasta declarându-se sinodul de deschis, se alege un no-

taru *ad hoc* în persoana d-lui N. Cucuiu, administratorul parohiei M. Bogata, după care se purcede la clasificarea parohielor.

Avându-se în vedere venitul curat după catastru a porțiunilor canonic, apoi numărul sufletelor și venitele stolar, s'au numărat în classa I parohiile, cari au venit anuale dela 160 fl. în sus, în cl. II parohiile, cari au venit până la 160 fl. ér în cl. III s'au numărat parohiile, cari au venit până la 100 fl. După norma acasta s'au clasificat parohiile din tract astfel:

Bogata cl. II 3 fl.; Căpușul de Câmpia cl. I 5 fl.; Cheța cl. II 3 fl.; Ciudiu A. parochul cl. III 2 fl.; cooperatorul cl. III 2 fl.; Ciudiu B. cl. III 2 fl.; Cocu parochul cl. III 2 fl.; cooperatorul cl. II 3 fl.; Dateș cl. II 3 fl.; Dilenul român cl. III 2 fl.; Hădărău cl. II 3 fl.; Șeusele cl. I 5 fl.; Tolanclul cl. I 5 fl.; Lechința de Mureșu cl. I 5 fl.; Orba cl. III 2 fl.; Tăuren cl. II 3 fl.; Vaideiu cl. III 2 fl.; Budiu cl. I 5 fl.; Chimitelnic cl. II 3 fl.; Săngeru cl. II 3 florini.

Astfelu terminându-se clasificarea parohiilor, presidiul provocă sinodul ca să alegă notari tractuali cu atât mai vartos, căci de mai mulți ani tractul e fără notari, și în anul viitor, edându-se șematismu nou, să potta fi indus în acasta și noul ales notari tractuali. Sinodul primesce propunerea și purcedându-se la votare, reiese cu majoritate absolută de voturi d-lu Georgiu Florianu, preot în Săngeru.

După ce presidiul atrage atențiunea sinodului asupra mai multor ordinațiuni metropolitane și ministeriale, și după ce mulțumesc celor de față pentru bunăvoința și ordinea observată și cu astă ocaziune, declară sinodul de închis la orele 3 p. m.

Protocolul luat la acest sinod fu aprobat și din partea Prea Ven. Consistoru metropolitan cu modificarea, că parochul din Ciudiu A. fu transpus din cl. III cu 2 fl. în cl. II cu 3 fl., ér parochul din Săngeru fu transpus din cl. II cu 3 fl. în cl. I cu 5 fl.

Remâne la acest loc, ca și din partea noastră să ne exprimăm recunoștința sinceră față de meritatul protopop Nicolau Solomonu, care cu înțelepciunea și tactica lui caracteristică a condus atâtea ani acestu tract într-un mod exemplar, spre cea mai desvirsită îndestulare a credincioșilor și preoților săi subalterni.

De lângă Reghină, 29 Noemvre 1889.

St. D-le Redactor! Într-una din zilele lui Noemvre mersei la vnatu în muntele și ipădurea Chiheriului superior. Sus pe vârful muntelui mă întâlnii cu un om din Chiheriu, căre-mi spuse, că biserica gr. cat. din satul lor are o avere de peste 1400 jugere munte, parte ștejar, parte fagi. Impărtășind și cu alții, mă convinsei, că într-adevăr acasta așa este. Ingrijirea acestei averi, după cum mi-s'a părut mie, lasă însă cam multe de dorit. Mii de grandioși fagi sunt rostogoliți la pământ, ciunțați ică colea și porniți spre putredire. Nu înțelegu pentru ce lemnele tinere se taie, éră fagi cei bătrâni se dau uitărei. N'ar fi ore mai bine, ca din acestia să se facă stănjini și să se vândă pentru fondul bisericii?

Nu numai pe mine, dér pe ori care om cu simțu trebuie să-l indigneze, că Chihezenii, cari deși față cu alte comune stau bine, avându la dispoziția o așa frumoasă avere, totuși nu sunt în stare să-și edifice o șoolă. Decă nu există altu fondu său venit, din care să se potta edifica șoolă în Chiheriu, acolea este biserica, care va dispune de o frumoasă sumă de bani prin vinderea lemnelor, pășunatului, ghindei și a jirului din muntele ei.

Datorința preotului de acolo este, ca să îndemne poporul la edificarea școlei, premergându însuși cu exemplu. P. d. M.

Din dieta Ungariei.

Ședința dietei ungurești dela 3 Decemvre n. își are și ea însemnătatea sa din punctu de vedere politic, și mai ales vorbirea ministrului de justiția Szilágyi. D-lu Szilágyi a luat cuvântul în urma provocării lui Herman Otto, care i-a observat, că de ce nu-lu apără pe domnul Tisza membrii „puternici“ ai partidei guvernamentale, și că pășirea d-lui Szilágyi în cabinetul Tisza a servit de un nou nutrementu acelei hipocrisii, care este trăsura principală a guvernării d-lui Tisza de 15 ani.

Szilágyi în vorbirea sa a accentuat solidaritatea guvernului, care s'a manifestat totdeauna în spiritul sistemului parlamentar. Respinge dela sine în modu absolutu suspiciunea hipocrisiei, accentuază, că atunci, când imbiă opoziția cu o lucrare normală, înțelege lucrul astfel, că opoziția să formuleze pretențiuni între marginile posibilității. Szilágyi a recomandat apoi opoziției o luptă mai serioasă pentru adevăratele principii. În fine ministrul de justiția și-a desemnat poziția ce-o ocupă în actualul cabinet și în sinul partidei guvernamentale, declarându, că pe elu nimic alta nu l'a făcut să intre în acestu cabinet, decât *convingerile sale*.

Majoritatea deputaților a ascultat discursul d-lui Szilágyi cu multă plăcere și cu vii aprobări, ér opoziția cu respect.

Ședința acasta însă nu s'a sfirsit numai cu atâtea, căci în urmă spiritele înfierbentate au degenerat în personalități.

Între Orban Balázs adevă și între Horvath Gyula s'a întâmpat unu ciudat și vehementu schimb de vorbe, care nu s'a sfirsit decât afară din cameră. După ședința Orban Balázs a făcutu imputări forte grave d-lui Horvath, care le-a primitu ca o gravă vătămare de onore și astfel i-le-a înapoiat. Despre acasta ni-a raportat deja biroulu telegrafic.

Bugetul Austriei.

Ministrul austriac de finanțe a depus pe biroulu Camerei bugetul pentru 1890. Veniturile se urcă la 546,418,477 fl. ér cheltuelile la 545,475,660 fl.; deci e unu excedent de 942,817 fl. Printre cheltueli sunt câteva excepționale, reprezentându unu totalu de 14,577,022 fl. din cari cheltuelile pentru construirea de drumuri de feru, pentru îmbunătățirile portului Triestu, apoi conta-parte a Austriei pentru *cumpărarea de pasci* adevă 9,181,904 fl. și pentru *marmarea landvo-rului* 1,041,460 fl.

În timpu normalu această cifră ar trebui să se adaugă la excedentul și acasta ar fi atunci de 15,519,839 fl. Ministrul constată o îmbunătățire constantă a situațiunii economice a țerii provenind dela sporirea consumațiunii și a traficului mai considerabil al drumurilor de feru; economia făcută de publicu a sporit.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciul buroului de coresp. din Pesta.)

Viena, 6 Decemvre. Dr. Rieger a împărtășit în Cesky-Klub, că conferențele drepte din parlamentu au avut unu rezultat favorabil. Tote fracțiunile, cari compun majoritatea, au ajuns la înțelegerea dorită.

Bruxella, 6 Decemvre. În ședința camerei, ministrul de justiția, continuându discursul său de apărare, se născu unu viu schimb de cuvinte. Bara strigă: Ministrul minte! Aceste cuvinte pricinuiră unu tumultu grozavu. Janson dice, că așteptă că regele nu va lăsa pe ministri să funcționeze mai departe. Marea mulțime de omeni, ce se adunase înaintea parlamentului, isbucni în strigăte repetite: „Demisiune!“

DIVERSE.

Profesorul Virchow și cuvintele streine. Numitul profesor, discutându într-una din prelegerile sale asupra deosebirii între doi termeni tehnici din limbi streine, folosi privilegiu pentru a-și arăta auditorilor săi vederile în privința *întrebuințării de cuvinte streine*. Elu dice: „Noi toți suntem mai nainte de tote ai patriei; acastă iubire de patriă însă nu trebuie să o întindem așa de departe, încât să lăpădam totu ce e streinu fără de nici o esaminare, numai și numai pentru-că e steinu. Nici o limbă nu e așa de bogată, încât să-și potta totdeauna esprima tote trebuințele sale în totu chipul prin termeni potriviți. Pentru aceea ea e silită a-și lua refugiul la altă limbă, decă ea n'are pentru vre-unu lucru său conceputu termen anumit și distinctiv. — În genere eu v'ășu mai da pe cale către locul destinațiunii, d-vostre o învățatură, pe care ve rog să binevoiți a vi-o însemna bine, adevă: *D-vostre nu sunteți numai ai patriei, ci ai omenimii întregi. Acasta să și-o întipărescă adencă în inimile lor purități*“. O liniște ca de morțe domnia în timpul acestei espunerii.

Mare nenorocire în Japonia. Oceanul numit „tihan“ a ruinat 50 de case de pe insula Sado, cufundându totu atâtea barce; mai multe sute de omeni au murit. În Cauldeananchi focul a mistuit 183 de case; mulți omeni și-au aflat morțea în flacări. — În Senichiza, pe timpul când se da o producțiune teatrală, edificiul teatrului s'a surpat și 50 de cadavre au fost scoșe de sub ruine. — Pe riul Niza a explodat cazanul unui vaporu chinezesc, murind 70 de călători.

Cuibul comerțului cu sclavi. „Daily News“ împărtășesc cetitorilor săi scrișoarea unui Turcu din Constantinopolu, în care se dice, că cea mai mare piață de sclavi este în Stambul, unde trăiesc celu puțin 90 de comercianți de sclavi, cari se ocupă mai ales cu vinderea și cumpărarea de femei. Ele sunt aședate în 30 de odăi. Între nenorocitele femei se află brunete abisiniene, cercheze albe și negriene. De fiă-care sclavă primesc câte 60—300 lire turcesc. Ele înainte de a fi vândute se esaminează de-o moșă și de-unu medicu, și decă se află deplin sănătoșe, cumpărătorii subscriu contractul de vindere-cumpărare. În haremul Sultanului se află peste 1500 de sclave.

Cursul pieței Brașov

din 6 Decemvre st. n. 1889.

Bancnote românesc	Cump.	9.35	Vând.	9.37
Argintu românesc		9.30		9.33
Napoleon-d'or		9.40		9.42
Lire turcesc		10.70		10.75
Imperial		9.70		9.75
Galbini		5.58		5.62
Scris. fonc. „Albina“ 6%		101.—		—
„ „ 5%		98.50		99.—
Ruble rusesc		125.—		126.—
Mărci germane		57.90		58.10
Discontul 6—8%	pe anu.			

Cursul la bursa de Viena

din 5 Decemvre st. n. 1889.

Renta de aur 4%		101.05
Renta de hartiă 5%		97.65
Imprumutul căilor ferate ungare		
auru		114.30
dto argintu		—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (1-ma emisiune)		99.80
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (2-a emisiune)		—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (3-a emisiune)		113.—
Bonuri rurale ungare		85.10
Bonuri croato-slavone		105.—
Renta de hartiă austriacă		85.70
Renta de argintu austriacă		86.15
Renta de aur austriacă		103.—
Losuri din 1860		130.50
Acțiunile băncii austro-ungare		921.—
Acțiunile băncii de creditu ungar.		394.75
Acțiunile băncii de creditu austr.		315.25
Galbeni împărătesc.		5.62
Napoleon-d'or		94.1 1/2
Mărci 100 imp. germane		58.05
Londra 10 Livres sterlinge		118.35

Editor și Redactor responsabil:
Dr. Aurel Mureșianu.

„ALBINA“

85.26

Institutu de creditu si de economii
FILIALA BRAȘOVŪ

Amanetěză hârtii de valôre

ȘI DE CELEA ROMĂNESCI

până la 85% din valôrea loru după cursul de di, pe lângă cele mai ieftine condițiuni.

Informațiuni mai de aproape se potu lua dilnicu în biroulu institutului, piața No. 90, dela 8—2 ôre d. p.

Fogaras varmege fôispánjától.

Sz. 522—1889.

fôisp.

Pályázati hirdetésény.

A kormányzatot alatt lévô Fogaras varmegeben folyó év végével általános tisztújítás lesz, miből folyólag felhivom pályázni óhajtokat: hogy az 1886. évi XXI. t. cz. 79. §-a értelmében választás útján,—ugy a 80-ik §. értelmében fôispáni kinevezés útján betöltendô varmegei hivatalos állásokra, az 1883-ik évi I-sô törvényczikkben elôirt minôsítésüket igazoló okmányokkal felszerelt bélyeges olyamodványait folyó év december hó

15-éig annál bizonyosabban nyujtsák be hozzám alólírotthoz, mert a később érkezett folyamodványok tekintetbe vétetnii nem fognak.

Fogarason, 1889. november hó 23-án.

Horváth Mihály s. k.

217.3—3

fôispán.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potu cumpêra în tutungeria I. Gross, și în librăria Nicolae Ciurcu.

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețulu abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni 3 fl. —
Pe șese luni 6 fl. —
Pe unu anu 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni 10 fr.
Pe șese luni 20 fr.
Pe unu anu 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anu 2 fl. —
Pe șese luni 1 fl. —
Pe trei luni 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anu 8 franci.
Pe șese luni 4 franci.
Pe trei luni 2 franci.

Abonamentele se facu mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domni, cari se voru abona din nou, sê binevoiésză a serie adresa lămuritū și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de statū r. u. valabilū din 1 Octomvrie 1889.

Table with multiple columns for train routes: Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, B.-Pesta-Aradu-Teius, Teius-Aradu-B.-Pesta, Copșa-mică-Sibiu, etc. Includes train numbers, departure times, and arrival times.